

Helyzetkép

2013. március - április

Gazdasági növekedés

Az Európai Unió gazdasága – a várakozásoknak megfelelően – még nem lábalt ki a válságból, igaz, az első negyedéves adatok a prognosztizáltnál valamivel gyengébb helyzetet tükröznek. Az Európai Unió egészében a bruttó hazai termék az első negyedévben – a stagnálást jelentő – 0,1%-kal csökkent az előző negyedévhez képest, és 0,7%-kal esett vissza a múlt év azonos időszakához viszonyítva. Az eurózónában ennél valamivel kedvezőtlenebb adatokat rögzített az Eurostat: a GDP 0,2%-kal zsugorodott az előző negyedévhez, és 1,1%-kal az egy évvel korábbihoz képest. ***Az európai gazdaság kilátásai az év eleji adatok ismeretében nem ítéltetők meg a korábbinál negatívabban.*** A prognózisok eleve – a múlt évinél enyhébb – recessziót vártak az eurózónában, és stagnálást az unió egészében, egyben a csekély fellendülést a második félévre jelezték. Ezért a prognózisokat nem szükséges módosítani.

A meghatározó európai gazdaságok első negyedévi teljesítménye a remélnél gyengébb volt. Különösen a német gazdaság produktuma ad okot aggodalomra, mert az előző két évben Németország volt az eurózóna motorja, s ezt a szerepet a múlt év végén – úgy tűnik, nem csak átmenetileg – elveszítette. Miután a német GDP a múlt év negyedik negyedévében 0,7%-kal visszaesett az előző negyedévhez képest, az első negyedévben 0,1%-os volt ebben az összehasonlításban a növekedés, míg a múlt év első negyedévéhez képest 0,3%-kal zsugorodott a bruttó hazai termék. Nagy-Britanniában szerény növekedést mutatnak az adatok: az előző negyedévhez képest 0,3%-kal, míg az egy évvel korábbihoz képest 0,6%-kal bővült a gazdaság. A francia gazdaság enyhe recesszióba került: a negyedik negyedévével megegyezően, 0,2%-kal csökkent a GDP negyedéves, és 0,4%-kal éves alapon.

Az eurózóna ötödik legnagyobb gazdasága, Hollandia nem került ki a recesszióból: az előző negyedévhez viszonyító index gyakorlatilag stagnálást mutatott, 0,1%-kal, míg az előző év azonos negyedévéhez képest 1,3%-kal csökkent a bruttó hazai termék. A belga GDP 0,1%-kal nőtt negyedéves, és 0,5%-kal csökkent éves összehasonlításban. A korábban határozott – noha

szerény dinamikájú – növekedést mutató osztrák gazdaság stagnált, mindkét elemzett mutató értéke a teljesítmény változatlanóságát jelzi.

Az észak-európai országok közül csak a svéd gazdaság bővült: a bruttó hazai termék 0,6%-kal emelkedett az előző negyedévhez, és jelentősen, 1,7%-kal az egy évvel korábbihoz képest. Dániában 0,2%-kal bővült a GDP az előző negyedévhez, de 0,8%-kal visszaesett a tavalyi első negyedévhez viszonyítva. A finn gazdaság recesszióban van: a GDP 0,1%-kal csökkent az előző negyedévhez, és jelentősen, 2%-kal a múlt év azonos negyedévéhez képest.

A mediterrán térségben továbbra is fenntartja a mély válságot az államháztartás finanszírozási problémáinak megoldását szolgáló – korántsem sikeres, időnként felemás – erőfeszítések sorozata. Olaszországban az első negyedév egészen csekély előrelépést jelentett az előzőkhöz képest: 0,5%-kal esett vissza a GDP a negyedik negyedévhez, és 2,3%-kal az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Hasonlóan kedvezőtlen a spanyol gazdaság helyzete: 0,5%-os volt a visszaesés negyedéves, és 2%-os éves összehasonlításban. Továbbra is mély recesszióban van Görögország; a statisztikai rendszerükben egyedülként számított, előző évhez viszonyított GDP index jelentős, 5,3%-os zuhanást tükrözött. Cipruson is tovább romlott a gazdaság helyzete: a negyedéves adat 1,3%-os, míg a múlt év azonos időszakával összehasonlító mutató 4,1%-os visszaesést rögzített.

A balti országok gazdasága továbbra is jelentős dinamikával bővült. A lett GDP 1,2%-kal nőtt negyedéves, és 5,6%-kal éves összehasonlításban. Litvániában az első negyedévben 1,3%-kal nőtt a bruttó hazai termék az előző negyedévhez, és 4,1%-kal a múlt év azonos időszakához képest. Észtországban némi megtorpanás tapasztalható a gazdaságban: az első negyedéves GDP 1%-kal zsugorodott az előző negyedévhez, és 1,2%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Térségünkben a szlovák gazdaság fejlődik a legnagyobb dinamikával: az előző negyedévhez képest 0,2%-kal, míg az előző év első negyedévéhez képest 0,8%-kal nőtt a bruttó hazai termék. A lengyel össztermék szerényebb ütemben, 0,1%-kal bővült az egy negyedévvvel korábbihoz, és 0,5%-kal az egy évvel azelőttihez viszonyítva. A cseh és a szlovén gazdaság nem tudott kikerülni a múlt évet végigkísérő recesszióból. Csehországban a bruttó hazai termék 1,1%-kal esett vissza az előző negyedévhez, és jelentősen, 2,2%-kal az előző év azonos időszakához képest. Szlovéniában a GDP volumene 0,7%-kal maradt el az előző negyedévitől, és jelentősen, 3,3%-kal az egy évvel korábbitól. A hamarosan az Európai Unió tagjává váló Horvátországban a gazdaság az első negyedévben 1,5%-kal zsugorodott az előző év azonos időszakához viszonyítva.

A világgazdaság egészének növekedése nem torpant meg az idejében. Az OECD országok gazdasága negyedéves összehasonlításban 0,4%-kal, éves egybevetésben 0,8%-kal bővült. Az Amerikai Egyesült Államokban nem lassult a bővülés dinamikája: az amerikai GDP 0,6%-kal haladta meg az előző negyedévit, és 1,8%-kal az egy évvel korábbit. Japán – úgy tűnik – kiheverte a természeti katasztrófa következményeit: a bruttó hazai termék – a jelentősnek számító – 1%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 0,2%-kal a tavalyi első negyedévhez képest. Chile gazdasága 4,8%-kal, Izlandé 3,1%-kal, Izraelé 2,7%-kal, Ausztráliáé 2,5%-kal, Mexikóé 2,2%-kal, Kanadáé és Svájcé 1,4%-kal bővült az egy évvel korábbihoz viszonyítva, míg a norvég gazdaság stagnált. A feltörekvő gazdaságok közül Kína növekedése

változatlanul imponáló: 7,7%-kal nőtt a GDP az első negyedévben; Indonéziában 6%-kal, a Dél-Afrikai Köztársaságban 1,9%-kal, míg Brazíliában 1,8%-kal bővült a gazdaság.

A KSH gyorsbecslése szerint hazánkban a bruttó hazai termék 0,7%-kal nőtt az előző negyedévhez képest, és 0,9%-kal csökkent a múlt év azonos negyedévéhez viszonyítva. A naptárhatással kiigazított adatok szerint 0,3%-kal csökkent a GDP. A KSH a szokásos gyakorlatnak megfelelően – igaz, néhány adat esetében a szokásosnál nagyobb mértékben – módosította a tavalyelőtti, valamint a tavalyi GDP indexeket. A múlt évre vonatkozó negyedéves GDP adatok közül egy sem került el a korrekciót, két esetben 0,4 százalékponttal módosította a KSH az előző év azonos negyedévéhez viszonyított adatot, míg az előző negyedévvel összevetett adatok közül az első és a harmadik negyedévit 0,4 százalékponttal lefelé, míg a negyedik negyedévre vonatkozót 0,5 százalékponttal felfelé módosította a statisztikai szolgálat. Ezzel jelentősen átrendeződtek a múlt évi GDP adatok, amelyben feltehetően szerepe van annak, hogy a mezőgazdasági információkat a negyedéves GDP adatok csupán becslés alapján tartalmazzák, így a mezőgazdasági számlák ismeretében utólag korrigálták a vártnál nagyobb visszaesés nyomán a korábban feltételezett értékeket.

Az első negyedéves – jelentős részben becsült – GDP adatok felemás, valójában negatív képet mutatnak a magyar gazdaságról. Pozitív, hogy a gazdaság az előző negyedévhez képest bővült, míg a tavalyi első negyedévhez képest – naptárhatással kiigazított adatok alapján – valamivel nagyobb a visszaesés az egy évvel korábbinál. A növekedés bázishatásra vezethető vissza. Az eddig nyilvánosságra került adatok alapján a vártnak megfelelően a mezőgazdaság teljesítménye a tavalyi kirívóan rossz eredményhez képest növekedett, míg az építőipar néhány jelentősebb uniós beruházás következtében bővült. Az ipar hozzáadott értéke az idei első negyedévben is csökkent, az idegenforgalom teljesítménye – a növekvő külföldi forgalom eredményeképpen – bővült. A lakossági fogyasztás csökkenése valószínűleg mérséklődött. Alaposabb elemzésre a részletes adatok ismeretében lesz lehetőség; annyi azonban az eddig közölt információk alapján is megállapítható, hogy ***a magyar gazdaság nem került ki a válságból, az első kormányzati kommentárokat láthatóan kommunikációs szakemberek és nem közgazdászok írták.*** A bázishatáson túl néhány ágazatban van csupán elmozdulás, míg a fontosabb területeken, a beruházásoknál, a fogyasztásban és az ipar teljesítményében nincs előrelépés. Sőt ***a beruházások szintje visszazuhant az ezredforduló körüli értékre.*** Így az év elején érvényesülő tendenciák a jelenlegi negyedévben csak részben folytatódnak, s a második félévben is legfeljebb szerény növekedés várható. A ma látható folyamatok alapján nem indokolt a korábbi prognózis módosítása, mely szerint a magyar gazdaság ez évben stagnál, nagyobb valószínűséggel néhány tizedpontos zsugorodással. Ellenkező irányú – ugyancsak néhány tizedpontos – GDP index a mezőgazdaság kiemelkedő teljesítménye esetében várható.

A jelenlegi kormány dilettáns, konfrontatív, kiszámíthatatlan gazdaságpolitikájának egyik legmesszebb ható következménye a területi különbségek növekedése, az elmaradt térségek leszakadásának további mélyülése. A KSH közzétette a területi GDP 2011. évi előzetes adatait. A bruttó hazai termék csaknem felét, 48,2%-át a közép-magyarországi régióban állították elő, noha ez a részesedés az előző évhez képest 0,5 százalékponttal csökkent. Az egy főre jutó GDP a központi régióban több mint két és félszerese, 2,66-szorosa volt az Észak-

Magyarországon előállított új értéknek. Ha a fővárost és Pest megyét magába foglaló régiótól eltekintünk, akkor is jelentős volt 2011-ben a régiók közötti fejlettségi különbség. Nyugat-Dunántúlon az egy főre jutó bruttó hazai termék 1,69-szerese volt az észak-magyarországinak. Ez a szorzó 2009-ben még csak 1,52, míg 2010-ben 1,64 volt.

Ha a megyék gazdasági fejlettségét vizsgáljuk, az országos átlagot meghaladó egy főre eső GDP értékkel csupán két megye rendelkezett; a megyék sorrendjét vezető Győr-Moson-Sopron megyében kiemelkedő, az országos átlag 124,3%-a, míg Komárom-Esztergom megyében az átlagnál alig több, 102,9%-a volt a mutató értéke 2011-ben. Mindkét megyében számottevő volt az országoshoz képest a növekedés. Győr-Moson-Sopron megyében 2009-ben még csupán az országos átlag 107,2%-át, 2010-ben 119,2%-át állították elő, míg Komárom-Esztergom megye 2009-ben 98,2%-kal még nem érte el az országos átlagot; ezt 2010-ben haladta meg az akkor mért 102,3%-os értékkel. 2011-ben a megyék sorrendjében harmadik helyen álló Fejér megyében az átlagot el nem érő, 94,6%-os mutatót regisztrált a statisztika /itt is egyértelmű az előrelépés: 2009-ben 84,5%, 2010-ben pedig 88% volt az egy főre eső GDP az országos átlag százalékában/. A rangsor végén lévő megyék közül a 18. helyen lévő Szabolcs-Szatmár-Bereg megye egy főre eső bruttó hazai terméke alig több mint a fele, 54,4%-a az országos átlagnak. Az előző két évben sem volt sokkal jobb ez a pozíció, de még ebből is némi visszaesés következett be: akkor 54,6% volt ez az érték. Az utolsó helyen álló Nógrád megyében a 2011-ben előállított új érték az országos átlagnak még a felét sem érte el: 44,7% volt, az előző két évben regisztrált 46,2%-ot, illetve 45,1%-ot követően. ***Budapesten 2011-ben egy főre esően csaknem ötször annyi, 4,8-szer több új értéket állítottak elő, mint Nógrád megyében.*** Győr-Moson-Sopron megyében az egy főre eső mutatót tekintve ez az arány 2009. évi 2,3-ről 2011-ben 2,8-re nőtt.

Ha azt vizsgáljuk, hogy a magyar régiók milyen helyet foglalnak el az Európai Unió területi rangsorában, akkor a közép-magyarországi régió szerepe itt is kiemelkedő: az itt előállított új érték 2011-ben meghaladta az uniós átlagot, annak 105,9%-a volt; igaz ez az érték az előző két évben 109,1%-ról fokozatosan csökkent. Ha Budapestet önállóan vizsgáljuk, a fővárosi GDP egy főre jutó értéke az uniós átlag 141,8%-a volt, míg két évvel korábban még 147,2%-a. A Nyugat-Dunántúlon megtermelt GDP egy főre jutó értéke 2011-ben elérte az uniós átlag kétharmadát, 67,4%-ot, az előző két évben regisztrált 61%-ot, illetve 64,9%-ot követően. Közép-Dunántúl gazdasági fejlettsége is közelít az uniós átlagának 60%-ához, az előző két évben regisztrált 54,4%-ot, illetve 56,6%-ot követően 2011-ben elérte az 58,7%-ot. A fennmaradó négy régió gazdasági teljesítménye nem érte el az uniós átlag felét, sőt Észak-Magyarország esetében a 40%-át sem. Ezzel a három régió 2010-ben az uniós régiók rangsorában az utolsó húsz, míg Észak-Magyarország az utolsó tíz között volt.

Foglalkoztatottság, keresetek

A foglalkoztatásban – a dilettáns gazdaságpolitika szükségszerű következményeként – nem javul a helyzet. Az első tavaszi hónapban érvényesült a szezonális hatás, így az előző hónaphoz képest nőtt a foglalkoztatottak száma, de érdemi előrelépés nem következett be. *A három évvel korábbi foglalkoztatotti létszám kevesebbel nőtt, mint amennyivel emelkedett a külföldön dolgozók száma.* Ha ezen felül azt is figyelembe vesszük, hogy az idei első negyedévben 45 ezer fővel több közmunkást foglalkoztattak, mint 3 évvel azelőtt, akkor egyértelműen *regisztrálható a versenyszférában dolgozók számának érdemi csökkenése.* Az igazgatási területet leszámítva a közszféra létszáma is jelentősen zsugorodott, különösen az oktatásban. *A részben mesterségesen előidézett dezinflációs folyamat hatására az első negyedévben nőttek a reálkeresetek, de még így is jelentősen elmaradnak a két évvel azelőtti keresetek vásárlóértékétől.*

A KSH mintavételes lakossági adatfelvétele szerint a február és április közötti három hónap átlagában a *foglalkoztatottak* száma 3 869 ezer fő volt, 58 ezer fővel, 1,5%-kal több, mint egy évvel korábban. A 15-64 éves népesség *foglalkoztatási rátája* 57,3% volt, 1,2 százalékponttal több, mint a múlt év azonos időszakában. Az aktív munkanélküliek száma a február és április közötti trimeszterben 476 ezer fő volt, 20 ezer fővel, 3,9%-kal kevesebb, mint a múlt év azonos időszakában. A passzív munkanélküliek száma az első negyedévben 152 ezer fő volt. A *munkanélküliségi ráta* a február és április közötti három hónapban 11% volt, 0,5 százalékponttal kevesebb, mint egy évvel korábban. Változatlanul kritikus a fiatalok munkanélkülisége: a 25 éven aluliak munkanélküliségi rátája a vizsgált trimeszterben rendkívül magas, 27,5% volt, némileg, 0,2 százalékponttal magasabb a bázisidőszakinál. A legjobb munkavállalási korúnak tekintett 25-54 éves korcsoport munkanélküliségi rátája relatíve magas, 10,1% volt, noha 0,6 százalékponttal alacsonyabb az egy évvel korábinál. *Nagyon magas a tartós munkanélküliség:* az álláskeresők csaknem fele, 47%-a legalább egy éve keresett reménytelenül munkát; az álláskeresők átlagos időtartama 16,7 hónap volt.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adatai szerint a *regisztrált munkanélküliek* száma április végén 552 ezer fő volt, – a szezonális hatásnak megfelelően – 68 ezer fővel, 11%-kal kevesebb, mint egy hónappal korábban, de gyakorlatilag ugyanannyi, mindössze 2 500 fővel, 0,5%-kal kevesebb, mint egy évvel azelőtt. A bejelentett új álláshelyek száma áprilisban 47 700 volt, amely jelentősen, 66,4%-kal csökkent az előző hónaphoz, és 13,5%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz képest. Az igazi gond az, hogy az állások háromnegyede, 74,8%-a támogatást igénylő álláshely volt; a piaci alapon meghirdetett álláshelyek mindössze 12 ezret kitevő száma 4,9%-kal meghaladta ugyan az egy hónappal korábit, ugyanakkor több mint ötödével, 20,7%-kal elmaradt az egy évvel korábitól. A másik *aggasztó jelenség a munkanélküli pályakezdekők számának folyamatos növekedése.* Április végén 65 700 pályakezdő szerepelt a munkanélküliek nyilvántartásában, 20,4%-kal több, mint egy évvel korábban. A pályakezdő álláskeresők 37,3%-ának legfeljebb általános iskolai végzettsége, 36,6%-ának középiskolai végzettsége volt. Az álláskeresők között 85 500 fő volt 25 éven

aluli, 6%-kal több, mint a múlt év áprilisában. A szakképzetlenek aránya az összes regisztrált munkanélküli körében 50,1% volt.

A magyar munkanélküliekről való gondoskodás Európában egyedülálló sajátosságaként áprilisban a regisztrált álláskeresők alig egytizede, 9,9%-a, 54 700 fő kapott álláskeresői támogatást, 11,5%-kal kevesebb, mint egy hónappal, és 25,4%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban. A lényegesen szerényebb összegű szociális ellátásban 200 700 fő, a munkanélküliek nyilvántartásában szereplők 36,4%-a részesült, 12,8 %-kal kevesebben, mint márciusban, és alig valamennyivel, 0,4%-kal többen, mint tavaly ugyanebben a hónapban. Az álláskeresők több mint fele, 53,7%-a teljesen ellátatlanul maradt; számuk 5,5%-kal meghaladta az egy évvel korábbit.

Jelentős eltéréseket mutat a statisztika az egyes térségek munkaerőpiaci helyzetében. Észak-Magyarországon a regisztrált munkanélküliek aránya áprilisban 20,1%, Észak-Alföldön 19,9%, Dél-Dunántúlon pedig 16,2% volt. A munkanélküliségi ráta 9 megyében meghaladta a 15%-ot, 3 megyében a 20%-ot. A területi foglalkoztatási különbségek változása a közmunkaprogramok hatását tükrözi. Azokban a térségekben, ahol a tavasz kezdetén jelentős közmunka programok indultak, valamelyest csökkent – az így is igen magas – munkanélküliségi ráta, míg az egyébként kedvezőbb helyzetű térségekben jelentős romlást tükröznek az adatok, azaz a versenyszférában csökkent a foglalkoztatottak száma. Nyugat-Dunántúlon 9,9%-kal, Közép-Magyarországon 3,3%-kal nőtt, míg Közép-Dunántúlon és Dél-Alföldön stagnált, egyaránt 0,3%-kal emelkedett a regisztrált munkanélküliek száma. A legnagyobb munkanélküliségi ráta, 23,2% Szabolcs-Szatmár-Bereg, valamint Nógrád megyét jellemezte. Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében 56 100 fő szerepelt az álláskeresők nyilvántartásában, alig valamivel, 2,6%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban. Nógrád megyében 19 200 regisztrált munkanélküli volt áprilisban, 2,8%-kal több, mint a múlt év ugyanazon időszakában. Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 21,1% volt a munkanélküliségi ráta, ugyanakkor a regisztrációban szereplő 59 800 fő – a közmunkák következtében – jelentősen, 9,7%-kal kevesebb volt az egy évvel korábbinál. A Hajdú-Bihar megyében mért 19,8%-os munkanélküliségi ráta 47 100 regisztrált álláskeresőt jelentett, 2,2%-kal többet az előző áprilisinál. Az egyébként viszonylag kedvező munkaerőpiaci helyzetű Zala megyében 12,5%-kal, míg Vas megyében 10,6%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz képest a regisztrált munkanélküliek száma.

Március hónapban 92 200 főt alkalmaztak **közfoglalkoztatás** keretében, – a szezonalitásnak megfelelően – csaknem három és félszer annyit, mint az előző hónapban, ugyanakkor 1,5%-kal kevesebbet, mint egy évvel korábban. Az idei első negyedévben a közfoglalkoztatottak száma 2,9%-kal csökkent az előző év azonos időszakához képest. A közfoglalkoztatottak létszámának általános visszaesése mellett jelentősen, 18,9%-kal csökkent a teljes munkaidőben foglalkoztatottak száma. A kormány feltehetően takarékosági céllal ez évben – a tavalyi jelentős arányú teljes munkaidős alkalmazással szemben – a közmunkások 6 órás foglalkoztatását helyezi előtérbe. A teljes munkaidőben dolgozó közmunkások bruttó átlagkeresete az első negyedévben 77 300 forint volt, a jogszabállyal meghatározott minimálbér kevesebb mint négyötöde, 78,9%-a.

Az intézményi munkaügyi statisztika adatai szerint az első negyedévben a legalább ötfős vállalkozásoknál, a költségvetési szerveknél és a jelentősebb nonprofit szervezeteknél – a közfoglalkoztatottakat is beleszámítva – 2 596 ezer fő **állt alkalmazásban**, 28 ezer fővel, 1,1%-kal kevesebb, mint a múlt év azonos időszakában, és 45 ezer fővel, 1,7%-kal kevesebb, mint két évvel azelőtt. A **versenyszférában** egy év alatt 0,6%-kal, két év alatt 1,9%-kal csökkent a létszám. A **közszférában** az első negyedévben – közfoglalkoztatottak nélkül – 654 ezer fő állt alkalmazásban, 1,5%-kal kevesebb, mint egy évvel, és jelentősen, 4%-kal kevesebb, mint két évvel korábban. A költségvetési intézményekben dolgozók általános létszámcsökkenése mellett, a bürokráciában dolgozók száma folyamatosan nőtt: a közigazgatás és védelem területén az egy évvel azelőttihez képest 1,9%-kal, míg a két évvel korábbihoz viszonyítva 2,3%-kal. Az oktatásban az idei első negyedévben 5,7%-kal kevesebben dolgoztak, mint az előző év, és 9,4%-kal kevesebben, mint 2011 azonos időszakában. Az egészségügyben és a szociális ellátásban 0,3%-kal nőtt a létszám az egy évvel, ugyanakkor 2,1%-kal csökkent a két évvel korábbihoz képest.

A nemzetgazdaságban a teljes munkaidőben foglalkoztatottak **bruttó átlagkeresete** az első negyedévben 225 600 forint volt, 2,9%-kal több, mint a bázisidőszakban. A versenyszférában 234 700 forint volt az átlagos bruttó kereset, 2,5%-kal több az egy évvel korábinál. A költségvetési intézményekben – a közfoglalkoztatottak bérét figyelmen kívül hagyva – a keresetek 3,3%-kal emelkedtek. A közszférában a teljes munkaidőben dolgozók bizonyos hányada a nettó keresetének csökkenése miatt átlagosan 10 ezer forint – a keresetbe nem tartozó – kompenzációt kapott a kedvezőtlen adó- és járulékváltozások részbeni ellentételezésére.

A nemzetgazdaságban a **nettó átlagkereset** az első negyedévben 147 800 forint volt, 4,2%-kal több, mint a múlt év azonos időszakában. Az első negyedévben a fogyasztói árak 2,9%-kal nőttek, így a reálkereset 1,3%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz képest, de jelentősen, 2,7%-kal elmaradt a két évvel korábitól. A vállalkozásoknál a fizikai dolgozók nettó átlagkeresete az első negyedévben 105 100 forint volt, 3,5%-kal több, mint egy évvel korábban. A versenyszféra szellemi dolgozóinak nettó keresete 229 300 forint volt, 4,2%-kal több, mint az előző év azonos időszakában. A költségvetési intézményekben foglalkoztatottak nettó átlagkeresete – a közfoglalkoztatottak bérének figyelmen kívül hagyásával – az első negyedévben 139 200 forint volt, 4,2%-kal több, mint egy évvel korábban. A közigazgatás és rendvédelem dolgozóinak, valamint az oktatásban dolgozók nettó keresete egyaránt 3,1%-kal, míg az egészségügyben és a szociális ellátásban a közalkalmazottak nettó keresete a KSH adatközlése szerint 7,6%-kal nőtt. Ez utóbbi azt a módszertani torzítást tükrözi, hogy a statisztikai szolgálat a tavalyi első negyedévben kifizetett tényleges keresetet veszi figyelembe, miközben az egészségügyi dolgozók a múlt évben béremelést kaptak, amelyet a július havi illetménnyel együttesen visszamenőleg utaltak ki az érintett dolgozóknak. Ezt támasztja alá, hogy az ágazatban a keresetek reálértéke az első negyedévben 2,1%-kal elmaradt a két évvel korábitól.

Áralakulás

Az év első hónapjaiban jelentősen csökkent a fogyasztói árak emelkedésének dinamikája.

Ez főképp a – részben csak átmenetileg ható – jelentős energiaár-csökkenésnek a következménye, de szerepe van ebben a gazdaság tartós válságának, valamint az infláció Európában is megfigyelhető mérséklődésének. Ugyanakkor a termelői árak változatlanul jelentős ütemben emelkednek, amely a későbbiekben a fogyasztói árak gyorsuló emelkedéséhez vezethet. A későbbi hatásokra utal a maginfláció viszonylag magas szintje is.

Az ***ipari termelői árak*** márciusban viszonylag jelentősen, 1,6%-kal nőttek az előző hónaphoz, és 2,2%-kal az egy évvel korábbihoz képest. Az első negyedévben az ipari termelői árak csekély mértékben, 0,7%-kal haladták meg az előző év azonos időszakában regisztrált árszintet. Az elmúlt 12 hónapban a legnagyobb mértékben, 7,2%-kal az élelmiszeripari, illetve 6,7%-kal a gyógyszeripari árak emelkedtek. Eközben a kőolaj-feldolgozásban 4%-kal, a villamosenergia-iparban némileg, 0,4%-kal csökkentek a termelői árak. A feldolgozóipar termelői árai 2,7%-kal nőttek; ezen belül az utolsó hónapban emelkedett a dinamika, a márciusi árak 2%-kal haladták meg a februári szintet.

Az ***ipari export*** forintban mért értékesítési árai márciusban növekvő dinamikával emelkedtek, 2,7%-kal haladták meg az egy hónappal, míg 3,1%-kal az egy évvel korábbi árakat. Az első negyedévben a kiviteli árak 0,8%-kal nőttek. A legjelentősebb áremelkedés az egy évvel korábbihoz képest az exportban is az élelmiszeriparban következett be 9,4%-kal, illetve a gyógyszeriparban 9%-kal. A belföldi értékesítési árak márciusban 0,1%-kal csökkentek az egy hónappal korábbihoz, és 0,7%-kal nőttek az egy évvel azelőttihez viszonyítva. Az ipar belföldi értékesítési árai az első negyedévben szerény mértékben, 0,4%-kal emelkedtek. Az élelmiszeripar belföldi értékesítési árai az első negyedévben 6,5%-kal emelkedtek, a kőolaj-feldolgozásban 3%-kal csökkentek.

Az ***építőipari termelői árak*** az első negyedévben 0,6%-kal nőttek az előző negyedévhez, és 1,4%-kal a múlt év azonos időszakához képest. Az előző év első negyedévéhez viszonyítva az épületek építésében – a rendkívül alacsony kereslet következtében – mindössze 0,5%-kal, az egyéb építmények építésénél 2,5%-kal, a speciális szaképítésben 1,3%-kal emelkedtek a termelői árak.

A ***mezőgazdasági termelői árak*** márciusban igen jelentősen, 14,6%-kal haladták meg az egy évvel korábbi szintet. Ennek oka a növényi termékek árszintjének kiugró mértékű, 20,5%-os emelkedése volt. A gabonafélék termelői ára 25,9 %-kal, az ipari növényeké 19,7%-kal, ezen belül az olajnövényeké 19,1%-kal, a zöldségféléké 5,6%-kal emelkedett, míg a gyümölcsöké stagnált. A burgonya termelői ára szokatlan mértékben, 74,9%-kal haladta meg az egy évvel korábbi, nagyon alacsony szintet.

Az élőállatok és állati termékek termelői ára márciusban 4,2%-kal haladta meg a múlt év azonos időszakában regisztrált szintet. A vágóállatok termelői ára 6,4%-kal emelkedett; ezen

belül a vágómarháé – a gyenge kereslet következtében, az alacsony bázishoz képest is – jelentősen, 21,7%-kal csökkent, a vágósertésé 6%-kal, a vágóbaromfié 13,3%-kal nőtt. Az állati termékek termelői ára márciusban valamelyest, 0,6%-kal elmaradt az egy évvel korábbtól; ezen belül a tej termelői ára – az alacsony bázishoz képest – 2,5%-kal nőtt, míg a tojásé – a rendkívül magas bázishoz képest – 12,3%-kal csökkent.

Az első negyedévben a **mezőgazdaság termelői ráfordításai** 6,7%-kal nőttek. A folyó termelő-felhasználás árszintje 7,5%-kal, ezen belül a növényvédő szereké 3,3%-kal, az állatgyógyászati termékeké 5,1%-kal emelkedett, a műtrágyáké 2,3%-kal, az üzemanyagoké 7,3%-kal csökkent. A mezőgazdasági beruházások árszínvonala az első három hónapban 1,8%-kal nőtt. **A mezőgazdasági termelői árak és a ráfordítások árszintjének változását összehasonlító agrárrolló az első negyedévben jelentősen, 9,4%-kal zárult**, azaz a mezőgazdasági termelői árak növekedése ennyivel haladta meg a ráfordítások áremelkedését.

A **fogyasztói árak** áprilisban 0,3%-kal emelkedtek az előző hónaphoz képest, és 1,7%-kal nőttek az előző áprilishoz viszonyítva. A fogyasztói árak az első négy hónapban 2,6%-kal haladták meg az egy évvel korábbi szintet. Az élelmiszerek ára egy hónap alatt jelentősen, 0,7%-kal emelkedett, ezen belül az idényáras élelmiszerek 4,3%-kal drágultak. Az élelmiszerek ára az egy évvel korábbihoz képest éppen az átlagos infláció kétszeresével, 3,4%-kal emelkedett, ezen belül az idényáras élelmiszerek kiugró mértékben, 14,8%-kal drágultak. Kétszámjegyű dinamikával, 14,3%-kal nőtt a liszt, 9,4%-kal a sertézsiradék, 8,9%-kal a száraztészta ára, és – a jelentős adóemelés következményeként – 10,8%-kal drágultak a szeszes italok, dohányárak. Számottevően, 20,8%-kal csökkent a tojás, 3,5%-kal a cukor, és 2,7%-kal a tej ára.

Az átlagot meghaladó mértékben, 3,6%-kal nőtt a szolgáltatások ára; ezen belül a személyszállítás 8,3%-kal, a helyi közösségi közlekedés 5,3%-kal drágult. A ruházati termékek ára szerény mértékben, 0,4%-kal emelkedett. Az üzemanyagok ára – a rendkívül magas bázishoz képest – 5,3%-kal csökkent. A tartós fogyasztási cikkek ára 1,9%-kal, **a háztartási energiáé 8,4%-kal csökkent, de még így is 6,2%-kal meghaladta a 2010. áprilisi szintet.**

A **nyugdíjas** fogyasztói kosárral számított **infláció** áprilisban az előző hónaphoz és az egy évvel korábbihoz képest egyaránt megegyezett az általános árindexszel. Áprilisban – a nyers élelmiszerek és az üzemanyagok figyelmen kívül hagyásával számított – szezonálisan kiigazított maginfláció 3,2% volt.

Jövedelem és fogyasztás

A **kiskereskedelmi forgalom** márciusban 0,4%-kal, szezonálisan és naptárhatással kiigazított mutató szerint 0,7%-kal, míg az első negyedévben 1,7%-kal, naptárhatással megtisztított adat szerint 2,2%-kal visszaesett. Az élelmiszerforgalom az első negyedévben stagnált, míg az egyéb cikkeké 2,9%-kal mérséklődött. A legnagyobb mértékű, 10,3%-os zuhanás a bútorok és műszaki cikkek eladásában ment végbe, míg a vegyes iparcikkek forgalma 3,9%-kal, a

ruházati termékeké pedig 1,8%-kal, a hasznáلتcikkéké 4,5%-kal csökkent. A gyógyszerek forgalma az első negyedévben némileg, 0,6%-kal, az illatszereké 1,4%-kal meghaladta az egy évvel korábbit. Változatlanul dinamikusán, 29,5%-kal bővült az internetes és csomagküldő kereskedelem. Az üzemanyagok értékesítése az első negyedévben 3,4%-kal szűkült.

A KSH már korábban közzétette *a szegénység és társadalmi kirekesztődés nemzetközi összehasonlítására szolgáló mutatókat*. A felmérést az Európai Unió országaiban egységes módszertan alapján évente hajtják végre, a kérdéses adatfelvételre 2011. március és április hónapokban került sor, melynek törzsrészét tavaly ősszel, a kiegészítő felvételét most publikálták. A vizsgálat egyik kedvezőtlen eredménye, hogy megtört az előző öt évben regisztrált folyamat, amely szerint a jövedelem-eloszlás egyenlőtlensége és a szegénységi arány – kis lépésekkel ugyan, de folyamatosan – csökkent a magyar társadalomban. *A vizsgálat azt mutatta, hogy ismét nő a szegénység és a kirekesztődésre utaló indikátorok értéke*. A jövedelem-eloszlás egyenlőtlensége, amely a felső jövedelmi ötöd és az alsó jövedelmi ötöd jövedelmének hányadosát mutatja, a 2007. évi 3,7-ről 2010-re 3,4-re csökkent, míg 2011-ben egyetlen év alatt 3,9-re, tehát jelentősen emelkedett.

A 2011. évi vizsgálat szerint a jövedelmi szegénységi arány a lakosság körében 13,8% volt, jelentősen, 1,5 százalékponttal magasabb, mint egy évvel korábban. Ez azt jelenti, hogy 1 400 ezer fő élt a medián jövedelem 60%-ánál kevesebb nettó jövedelemből, az egyszemélyes háztartások esetében kevesebb mint 62 ezer forintból. A kutatás szerint a szegénységi kockázat az életkor előrehaladtával csökken. A gyermekek és fiatalok körében ez a kockázat jóval magasabb, mint a nyugdíjas korúaknál. *Különösen aggasztó, hogy a 18 évnél fiatalabbak 23%-a él a szegénységi küszöb alatti jövedelemből, és a 18 és 24 év közötti fiatalok 18,9%-a is szegény*. A 25 és 59 év közötti felnőtteknél éppen az országos átlaggal megegyező, 13,8%-os a szegénységi arány, míg az 50 és 64 év közöttieknek 11%-a, a 64 év felettieknek pedig 4,5%-a él szegénységben. Ezek az adatok arra mutatnak rá, hogy a nyugdíjasoknak viszonylag stabil a relatív jövedelmi pozíciójuk a társadalomban, a nyugdíjak alapvetően őrzik a reálértéküket és stabil, kiszámítható – az érintettek nagy részénél mértékében meglehetősen szerény – jövedelmet nyújtanak az idős embereknek. Ugyanakkor a családok számára növekvő kockázatot jelent az alulfoglalkoztatottság. *A láthatóan magas szinten beragadt munkanélküliség egyre több családot sodor a szegénységi szint alá*. Ezt a kritikus helyzetet még átmenetileg sem kompenzálja a munkanélküliség esetén járó juttatások rendszere, és *az érintett családok számára* – a vizsgálat tapasztalatai szerint – *a gyermeknevelést könnyítő társadalmi juttatások sem jelentenek érdemi segítséget*. Ezért nő Magyarországon gyors ütemben a gyermekszegénység.

Az egységes módszertan alapján rendszeresen végzett vizsgálat a kirekesztődés mértékének meghatározásához anyagi deprivációs /megfosztottságot mérő/ mutatókat is alkalmaz, amelyek az alapvetőnek tekintett javak és szolgáltatások kényyszerű nélkülözését mérik. Az európai vizsgálat a hagyományosan feltett kérdések mellett minden évben kiegészül egy külön kérdőívvel is, amely 2011-ben a lakáskörülmények és a szegénység összefüggéseit vizsgálta. A felvétel – nem meglepő – megállapítása, hogy *a szegények lényegesen rosszabb minőségű lakásokban élnek*. Míg a szegénységi küszöbnél magasabb jövedelemmel rendelkező háztartások 4,9%-a él komfort nélküli, illetve szükségglakásban, addig a szegényeknek több

mint ötöde, 22,4%-a. A szegénység problémájával nem küzdő családok 2,7%-a lakik félkomfortos lakásban, a szegény családok közül pedig minden tizedik, az összes ilyen gonddal terhelt család 9,8%-a lakik ilyen körülmények között.

A vizsgálat kitért a lakás minőségére is. Ezt olyan módon közelítette meg, hogy rákérdezett 3 súlyos probléma fennállására: beázik-e a lakás mennyezete, nedvesedik-e a falazat, a padló, vagy az alap, valamint arra, hogy rosszak-e a nyílászárók. A szegénységi szintnél magasabb jövedelemből élő háztartások négyötöde, 80,6%-a egyetlen minőségi problémát sem említett a felvétel során. A szegénységben élő családok egynegyedének, 24,2%-ának lakásában az egyik felsorolt minőségi probléma állt fenn, 17,3%-ának lakásában a megemlített három súlyos gond közül egyidejűleg kettő is fennállt, míg a szegény családok több mint egytizede, 11,4%-a volt kénytelen olyan lakásban élni, ahol mindhárom komoly lakhatási gond egyidejűleg jelentkezett.

Az MNB előzetes adatai szerint a **lakosság bruttó pénzügyi vagyona** az első negyedév végén 28 835 milliárd forint volt, 6,2%-kal több az egy évvel korábbinál. A lakosság – tartozások levonásával számított – nettó pénzügyi vagyona 19 262 milliárd forint volt, jelentősen, 13,3%-kal több, mint a múlt év azonos időpontjában. A nettó vagyon növekményének csaknem egyharmada, 32%-a a kötelezettségek csökkenéséből, kiemelten a devizahitelek kedvezményes árfolyamon lehetővé tett végtörlesztéséből adódott, azaz a lakosság szűk rétege jelentős állami támogatással növelhette a vagyonát.

A lakosság birtokában az első negyedév végén 2 283 milliárd forint készpénz volt, 5,3%-kal több, mint egy évvel korábban. A lakossági forintbetétek állománya 6 768 milliárd forintot tett ki, 1,9%-kal többet az egy évvel azelőttinél. Az első negyedév végén a lakosságnál 71 milliárd forint összegű deviza volt, lényegesen, 40%-kal kevesebb, mint a múlt év azonos időpontjában. A lakosság birtokában 11 549 milliárd forint értékű részvény és egyéb tulajdonosi részesedés volt, 8%-kal több az egy évvel azelőttinél. Az e vagyontárgyak körében legnagyobb részesedésű, 8 845 milliárd forintot kitevő részvények állománya 3,5%-kal, azaz gyakorlatilag csupán az elért hozammal nőtt, míg a 2 704 milliárdos befektetési jegy állomány jelentős mértékben, 25,8%-kal emelkedett. A lakosság állampapír állománya változatlanul dinamikusan nő: az első negyedév végén elérte az 1 400 milliárd forintot, amely 80%-kal meghaladta az egy évvel korábbi volumet.

A lakosság tulajdonában lévő biztosítástechnikai tartalék összege az első negyedév végén 3 162 milliárd forint volt, valamelyest, 3,1%-kal magasabb az egy évvel korábbinál. A díjtartalék felét, 51,9%-át kitevő életbiztosítási tartalék 2,1%-kal, míg a másik nagyobb tétel, a – ma már döntő többségében önkéntes – nyugdíjpénztári tartalék 5,2%-kal gyarapodott. Azaz az erőszakos államosítást és a frontális kormányzati támadásokat követően az önkéntes pénztárak helyzete stabilizálódik, legalábbis megszűnt a korábban tapasztalt jelentős pénzkivonás, és érzékelhető hozamot tud a szektor felmutatni.

A **háztartások összes tartozása** az első negyedév végén 9 574 milliárd forint volt, 5,5%-kal kevesebb, mint a múlt évben ugyanekkor. A lakossági hitelek állománya egy év alatt 10%-kal csökkent, még így is a tartozások többségét, 52%-át teszi ki. A hitelállomány 40%-át ingatlanhitelek, 42,8%-át fogyasztási hitelek alkották. Különösen kedvezőtlen, hogy gyorsan

nő a törleszteni nem tudó adósok aránya. Az első negyedév végén a devizaalapú jelzáloghitelek adósainak több mint egyötöde, 20,2%-a három hónapnál hosszabb ideje volt hátralékban a törlesztéssel, míg a múlt év végén ez az arány még csak 18,9% volt. Az éven túli késedelmek aránya is gyorsuló ütemben nőtt. ***A hitelintézetek április végéig összesen 115 ezer lakás kényszerértékesítését minősítették elkerülhetetlennek***, ebből a kormány és a hitelintézetek megállapodása alapján a márciussal zárult 12 hónapban 20 900 lakást jelöltek ki árverésre. A kormány által folyamatosan reklámozott könnyítés a rögzített árfolyamon lehetővé tett törlesztésről, illetve az erre a célra szolgáló gyűjtőszámláról a tapasztalatok alapján nem hozta meg a várt eredményt. Az árfolyamgát intézményét eddig a többször meghosszabbított, végül eltörölt határidő ellenére az érintetteknek alig több mint egyharmada, 35%-a választotta. Nyilvánvaló, hogy az adósok helyzetét nem csupán, sőt nem elsősorban a forint árfolyamának utóbbi három évben bekövetkezett – kétségtelenül jelentős – gyengülése nehezíti, hanem a növekvő munkanélküliség, az életszínvonal csökkenése, valamint a közepes keresetűek személyi jövedelemadó terhelésének drasztikus emelkedése is.

A ***lakosság betétállománya*** április hónapban jelentősen, 144 milliárd forinttal csökkent, és a hó végén 7 488 milliárd forintot tett ki. A forintbetétek volumene 117 milliárddal csökkent, a devizabetéteké a tranzakciók eredményeként 10 milliárd forinttal, az árfolyamváltozás következtében 17 milliárd forinttal mérséklődött. A lakossági devizabetétek összege április végén 952 milliárd forint volt.

A ***lakosság hitelállománya*** április hónapban – főképp a hazai fizetőeszköz erősödése következtében – 128 milliárd forinttal csökkent, és a hónap végén 7 230 milliárd forintot tett ki. A forinthitelek volumene némileg, 6 milliárddal csökkent, míg a devizahiteleké törlesztés eredményeként 33 milliárd forinttal, az árfolyamváltozás következtében 90 milliárd forinttal mérséklődött. A lakossági devizahitelek állománya április végén 4 044 milliárd forint volt, a teljes lakossági hitelállomány 55,9%-a.

Államháztartás, külgazdasági egyensúly

A ***külkereskedelmi forgalom*** a múlt év második félévében tapasztalt visszaesést követően ez évben stagnál. A kivitel volumene az első negyedévben nem változott, ezen belül márciusban 0,9%-kal visszaesett az előző év azonos időszakához képest, míg a behozatalé a negyedév egészében 0,2%-kal bővült, márciusban azonban 3,2%-kal szűkült. A külkereskedelmi mérleg aktívuma az első negyedévben 524 milliárd forintot, illetve 1,7 milliárd eurót tett ki, 29 milliárd forinttal, illetve 51 millió euróval többet, mint a múlt év azonos időszakában. Az első negyedévben az export forintban mért árszínvonala alig változott, az importé 1,2%-kal csökkent, így a cserearány 0,8%-kal javult. A forint árfolyama az euróhoz és az amerikai dollárhoz képest gyakorlatilag nem változott.

A külkereskedelmi forgalomban meghatározó árucsoport, a gépek és szállítóeszközök exportjának volumene 0,5%-kal, az importjáé pedig 1,7%-kal csökkent az első negyedévben

az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A híradástechnikai készülékek euróban mért exportja a múlt évi zuhanást követően a tárgynegyedévben is 11,6%-kal visszaesett, míg a közúti járművek kivitele a tavalyi dinamikus bővülést folytatva 11,1%-kal nőtt. A jelentős arányt képviselő villamos gépek és készülékek kivitele 0,8%-kal szűkült. A másik jelentős árucsoport, a feldolgozott termékek kivitele 3,9%-kal, behozatala 3,5%-kal bővült. Ezen belül a szerves vegyi termékek euróban számított kivitele 28,3%-kal, a gyógyszereké 3,2%-kal emelkedett. Az élelmiszerexport volumene – a gabonakivitel jelentős, 17,4%-os visszaesése következtében – 2%-kal csökkent, míg az importé stagnált.

Az Európai Unió országaiba irányuló kivitel volumene az első negyedévben gyakorlatilag stagnált, 0,2%-kal nőtt, ezen belül a 15 régi tagállamba irányuló export 2,1%-kal bővült, míg az új tagállamokba irányuló 4,5%-kal szűkült. Az Európai Unióból származó behozatal volumene 1,7%-kal visszaesett. Az első negyedévben az export 77%-át, míg az import 69%-át az Európai Unió tagországaival bonyolítottuk le. Az Európai Unión kívüli országokba irányuló export volumene 0,8%-kal csökkent, míg az importé 4,8%-kal emelkedett. Az első negyedévben az Európai Unióval lebonyolított forgalomban 2 717 millió eurós, az egy évvel korábbinál 12,7%-kal nagyobb aktívum, míg a többi országgal lebonyolított forgalomban 977 millió eurós, a tavalyinál jelentősen, 35,4%-kal nagyobb passzívum keletkezett.

Az MNB közzétette a **pénzügyi számlák** első negyedévi előzetes adatait. Az államháztartás nettó finanszírozási szükséglete az első negyedév végével zárult 12 hónapban 642 milliárd forint, a bruttó hazai termék 2,3%-a volt. Az első negyedévben a finanszírozási szükséglet 240 milliárd forintot tett ki, a negyedéves GDP 3,7%-át. **Az államháztartás bruttó, konszolidált, névértéken számításba vett adóssága** az első negyedév végén 23 340 milliárd forint, **a bruttó hazai termék 82,2%-a** volt. Az adósságot a negyedév folyamán a nettó hitelfelvétel 491 milliárd forinttal, a forint gyengülése pedig 468 milliárd forinttal gyarapította. **Az államadósság** a múlt év végén 22 381 milliárd forint, a GDP 79,2%-a volt, **azaz jelentősen nőtt**. Az adósságnövekedésben átmeneti tényezőknek is szerepük volt: az első negyedévben kibocsátott kötvények az idejű finanszírozási igény jelentős részét fedezik, és a forint gyengülése sem feltétlenül folytatódik az első negyedévihez hasonló ütemben. Ugyanakkor **az államadósság növekedése nem csupán átmeneti jelenség**; az államháztartás ez évre várható – jó esetben 3%-ot éppen el nem érő – hiánya, a várható gazdasági stagnálás, és az ez évre prognosztizált, viszonylag alacsony infláció mellett a GDP arányában kifejezett államadósság az év végén szükségszerűen a múlt év végi szint felett lesz. /Feltéve, hogy a kormány ezt semmilyen kreatív könyvelési eszközzel nem módosítja/. Ha a 2010. első negyedév végi 82%-os GDP arányos államadóssághoz viszonyítunk, akkor egyértelműen látszik, hogy – a kormányzati kommunikációval szemben – az adósság nem csökkent, sőt ha a nyugdíjpénztári vagyon erőszakos államosítását is figyelembe vesszük, akkor lényegesen kedvezőtlenebb a helyzet. A kormány által rekvirált magánnyugdíjpénztári vagyon a GDP 9,8%-át tette ki. Ebből közvetlenül adósságcsökkentésre a GDP 6,1%-ának megfelelő összeget fordítottak, míg a fennmaradó hányad döntő részét folyamatosan beforgatták a költségvetésbe, azaz a kormány felélte. A nyugdíjreform és adósságcsökkentő alapon az első negyedév végén mindössze 315 milliárd forintnyi – nehezen értékesíthető – vagyon maradt, a

nyugdíjpénztári tagoktól elvett vagyon alig egytizede. Azaz az államadósság március végi szintje ténylegesen jelentősen magasabb volt a három évvel korábbinál.

Az államháztartás – önkormányzatok nélküli – **pénzforgalmi szemléletű konszolidált hiánya** április végén 529 milliárd forint volt, az éves előirányzat 60%-a. Ezen belül a központi költségvetés deficitje 668 milliárd forintot tett ki, az egész éves előirányzat 76,4%-át. A központi alrendszernek az első négy hónapban 4 715 milliárd forint bevétele volt, az éves előirányzat 30,8%-a, valamint 5 244 milliárd forint kiadása, az előirányzat 32,4%-a.

A **gazdálkodó szervezetek** az év első négy hónapjában 325 milliárd forint **adót fizettek** be a költségvetésbe, némileg, 1,3%-kal többet, mint az előző év azonos időszakában. A legnagyobb tételt jelentő társasági adóból ugyanakkor 10,2%-kal kevesebb folyt be az államkincstárba, és jelentős, 19,4%-os csökkenés volt az egyszerűsített vállalkozói adó befizetésénél is. A kormányzat hibás elképzelésének következményeként a játékadóból származó bevétel 52,5%-kal visszaesett. Ugyancsak a kormány gazdaságról vallott nézetét tükrözi, hogy az – egyébként nem jelentős tételt képviselő – adóhatósági bírság- és pótlékbevételek 278,4%-kal, azaz csaknem a tavalyinak négyszeresére növekedtek.

Fogyasztási adókból 1 125 milliárd forint bevétel származott, 8,3%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban. A csökkenésben az áfa befizetések drasztikus, 15,5%-os, valamint a jövedéki adó bevételek 5,7%-os visszaesésének van szerepe. Az általános forgalmi adó bevételek elmaradásában a korábbi jogszabályváltozás hatása érzékelhető. Az áfa visszautalás határidejét a korábbi 45 napról 75 napra változtatta a kormány, amely pénzforgalmilag átmeneti bevétel növekedést hozott ugyan, áprilisban azonban jelentősen megemelkedett a visszautalt állomány. Tranzakciós illetékből április végéig csupán az éves előirányzat 12,9%-a érkezett be az államkincstárba, azaz a jelentős, 301 milliárd forintos tervezett bevétel realizálásához a tranzakciós adó kulcsának számottevő emelésére van szükség.

A **lakosság** az első négy hónapban 562 milliárd forint **adót fizetett**, 7,6%-kal többet, mint a múlt év azonos időszakában; a növekedés elsősorban az adójóváírás teljes megszűnésének következménye, amely – sajátos módon - megemelte az alacsony keresetűek adóterheit, miközben az átlagkereset másfélszeresénél magasabb jövedelemmel rendelkezők adóterhelése jelentősen csökkent.

A **költségvetési szervek kiadásai** az első négy hónapban 1 107 milliárd forintot tettek ki, 25,4%-kal többet, mint az előző évben ugyanebben az időszakban. Az igen jelentős többlet részben a kormányzati centralizációs törekvések sikerét mutatja, ugyanis a korábban önkormányzati finanszírozású köznevelési és egészségügyi intézmények, valamint a hagyományosan önkormányzati tevékenységek a kormány felügyelete alá kerültek. E hatások mellett szerepe van a kormányzati bürokrácia folyamatos – ugyan titkolt – növekedésének is, amelyre utal, hogy az előirányzat kiadásai április végéig elérték az egész éves terv 37,3%-át.

Láthatóan átcsoportosítás megy végbe a közszolgáltatások kárára, a központi bürokrácia javára. Ezzel is összefüggésben **a helyi önkormányzatok támogatását erősen csökkentette a kormány**, a tavalyinál 43,8%-kal kevesebbet fordított a költségvetés az első négy hónapban erre a célra, azaz **a pénzelvonás jelentősen meghaladta a feladatcsökkenés mértékét.** Családi támogatásokra 147 milliárd forintot fordított a kormány, nominálértékben 1,8%-kal,

reálértékben 4,2%-kal kevesebbet. A munkaerőpiaci alap kiadásai 2,5%-kal nőttek, azaz – a növekvő munkanélküliség ellenére – reálértéken némileg csökkentek; ezen belül a munkanélküli ellátásokra fordított kiadások drasztikusan, 36,2%-kal zuhantak. A nyugdíjakra fordított kiadások az első négy hónapban jelentősen, 8,3%-kal emelkedtek. Gyógyító megelőző ellátásokra 7,1%-kal költöttek többet a múlt évinél; ebben a tavalyi egészségügyi béremelés – említett – hatása érződik, valamint az intézmények államosításából adódó fizetési kötelezettségek, illetve utólagos elszámolások következménye. Gyógyszertámogatásokra 10,5%-kal kevesebbet fordított a költségvetés, noha már tavaly is jelentősen csökkentek az ilyen célú kiadások.

A **költségvetési szervek tartozásállománya** április végén 93 milliárd forint volt, 29,6%-kal több, mint egy hónappal, és 84,7%-kal több, mint egy évvel korábban. **Az adósságállomány az elmúlt hónapokban gyakorlatilag elszabadult**, melynek oka a költségvetés felelőtlen tervezése; a dilettáns gazdaságpolitika egyik elemeként a kormány az intézményrendszert az ellehetetlenülés felé, a működőképesség határára sodorta. Az államháztartási hiánycél és a választási költségek megindulása, valamint a lakosság látszólagos megkímélése a megszorításoktól azzal jár, hogy a közszolgáltatások veszélybe kerültek, de a kormány nem hajlandó szembenézni a valóságos helyzettel, inkább tovább rögtönöznek a hiánycél formális betartása érdekében. Az irreális célkitűzésekből nem engednek, így **elkerülhetetlenek az újabb megszorítások, amelyek tovább csökkentik a gazdasági kilábalás esélyét**. Láthatóan a „minden faluban legyen futballpálya” színvonalú gazdaságpolitika vezérli a kormány cselekedeteit. Összehasonlításképpen: tíz évvel ezelőtt, 2003 áprilisában a költségvetési szervek tartozásállománya mindössze 5 milliárd forint, míg 3 évvel korábban, 2010 áprilisában 22 milliárd forint volt.

A költségvetési szervek tartozásaiból 10,4 milliárd az állammal szemben állt fenn, melynek háromnegyedét – a törvényes működés példjaként – a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium szervei, főként a kormányhivatalok halmozták fel. Az egészségügyi szolgáltatók, a felsőoktatási intézmények és – új szereplőként - a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ áprilisban egyetlen hónap alatt 18,4 milliárd forinttal növelték a tartozásaikat, és április végén a közszféra adósságállományának négyötöde, 81,1%-a az Emberi Erőforrások Minisztériumának szervezeteinél halmozódott fel. A költségvetési intézmények összes tartozásának meghatározó része, 82,3 milliárd forint a szállítókkal szemben áll fenn, ebből 10,7 milliárd forint a közüzemi tartozások összege. A közszféra kényszerhitelezőinek köre láthatóan folyamatosan bővül, jelentős részük kis- és középvállalkozás. A **költségvetési intézmények több mint felének, 56,2%-ának volt április végén adóssága**, ezek körében – a március végi 70 szervezettel szemben – 80 intézmény minősített – 60 napon túli, 50 millió forintot vagy a szerv költségvetésének 3,5%-át elérő – tartozást görgetett maga előtt.

Az első négy hónap adataiból az államháztartás egész éves alakulására csak részben lehet következtetéseket levonni; különösen így van ez az utóbbi években, miután rendkívül szerény méretűre szűkült a költségvetési transzparencia. A kormányzat az utóbbi időben mindent háttérbe szorító presztízskérdésnek tekintette a túlzott-deficit eljárás alóli mentesülést. A jelenlegi helyzet szerint ez az óhaj minden bizonnyal teljesül, mivel az Európai Bizottság

ilyen értelmű javaslatot tett a pénzügyminiszterek hó végén összeülő tanácsának. A kormány ezt a döntést a saját hatalmas sikereként kommunikálja. E tekintetben az eredmény valós, igaz, a dilettáns kormányzati gazdaságpolitika következtében rendkívül nagy árat fizet érte a magyar társadalom. Legalábbis egyelőre megszűnt a gazdasági növekedés esélye, növekszik a munkanélküliség, és szinte végletesen kettészakadt a társadalom. ***Az Európai Bizottság egyébként komoly eredményt ért el: gyakorlatilag egyetlen aspektusból ugyan, de e téren rászorította a jelenlegi kormányt egy uniós szabály betartására.***

Ami a további kilátásokat illeti, az ideai hiánycél betartása az eddig folyamatok tükrében további megszorító intézkedéseket igényel. Várhatóan adókat, például tranzakciós illetéket kell emelni, és bizonyos körben elkerülhetetlen lesz egyes kiadások – legalább látszólagos – csökkentése a költségvetési intézményrendszer működőképességének további veszélyeztetése, a közszolgáltatások színvonalának további süllyedése árán.

Beruházás

A kormányzati kommunikáció egyre jobban távolodik a valóságtól. A kommunikációs szlogenek és a tények láthatóan divergálnak, gyakorlatilag a kormányzat legszűkebb körében gondolhatják csak komolyan, hogy Magyarország jobban teljesít. ***A nemzetgazdasági beruházások alakulása sajnálatosan tükrözi a konfrontatív, kiszámíthatatlan gazdaságpolitika következményeit: már a tavalyi évben is 15 évvel korábbi szintre süllyedt vissza a beruházások volumene, s az ideai első negyedévben erről a kritikusan alacsony szintről is sikerült tovább zuhanni.*** A két évvel korábbi 4,5%-os csökkenést a múlt évben 5,2%-os visszaesés követte; igaz ezen belül is szinte folyamatos volt a szűkülés: a tavalyi negyedik negyedévben már 7,9%-kal esett a beruházások volumene az előző év azonos időszakához képest. Az ideai első negyedévben sem változott, sőt még gyorsult is a lefelé tartó dinamika: a beruházások volumene 8,7%-kal múlta alul az egy évvel korábbi szintet, és az előző negyedévhez képest is 3,8%-os volt a visszaesés.

Ha a nemzetgazdasági beruházások szerkezetét vizsgáljuk, egyértelműen megállapítható, hogy annak arányában gyorsul a visszaesés dinamikája, ahogy kifutnak az előző kormányzati ciklus időszakában indított nagyberuházások, illetve a beruházási tevékenység szempontjából legfontosabb nemzetgazdasági ágazatok a kormányzati gazdaságpolitika szűklátókörű intézkedései következtében fokozatosan felhagynak az állóalapok megújításával. Ma már olyan alacsony – nem éri el a 17%-ot sem – a nemzetgazdaságban a beruházási ráta, hogy az a tőkejavak feléléséhez vezet, azaz felgyorsítja azt a folyamatot, amely az Európai Unióban, és ezen belül térségünk más országaihoz képest nehezen visszafordítható módon a lemaradásunkhoz vezet. Erre utal, hogy az első negyedévben ***a feldolgozóipari beruházások is jelentősen, 13,2%-kal visszaestek***, és gyakorlatilag ***csupán az Európai Unió forrásaiból valósulnak meg jelentősebb beruházások.*** E körben – a múlt évi számottevő, 10,6%-os visszaeséshez képest – 38,7%-kal emelkedett a víz-, szennyvíz- és hulladékgazdálkodás területén megvalósított beruházások volumene. Szintén az uniós projekteknek köszönhetően –

a rendkívül alacsony bázishoz képest – 5,6%-kal nőtt az építőipari beruházások volumene; ezen kívül csak a közigazgatás és védelem területén bővült jelentősen, 34,7%-kal az árvízvédelmi építkezések következtében.

A különadókkal sújtott ágazatok gyakorlatilag leálltak a beruházásokkal. Különösen kritikus az energetikai ágazatban bekövetkezett 30,5%-os zuhanás, mivel már a múlt évben is 38,6%-kal esett a beruházások volumene. A kereskedelemben – a múlt évi 2,5%-os csökkenés után – az első negyedévben 10,4%-os volt a visszaesés. Az infokommunikációban a múlt évben még 10,9%-kal bővültek a beruházások, de új fejlesztések már alig indultak, így az első negyedévben 4,5%-os volt a mérséklődés. A mezőgazdasági beruházások volumene 12,6%-kal, a szállítási ágazaté 4,7%-kal, esett vissza. Az idegenforgalomban a beruházások volumene 21,3%-kal, az ingatlanügyletekben pedig 19,7%-kal mérséklődött az egy évvel korábbihoz képest.

A közösségi szolgáltatások terén végrehajtott beruházások mélyrepülése hűen tükrözi a kormány gazdaság- és társadalompolitikai prioritásait. Az oktatási beruházásoknál – a múlt évi 37,9%-os zuhanást követően – az első negyedévben 14,8%-os volt a visszaesés, az egészségügyben és a szociális ellátásban – a tavalyi 40%-os zuhanás után – 20,2%-kal, míg a kultúrában – a múlt évi 24%-os esést követően – az idei első negyedévben 34,4%-kal csökkent a beruházások volumene.

Ipar, építőipar

Az ipar a múlt évi visszaesést követően az idei év elején sem bővítette a kibocsátását. Az ipari termelés volumene márciusban 2,9%-kal, munkanaphatással korrigált adatok szerint 0,7%-kal elmaradt az egy évvel korábbtól. A márciusi termelés – szezonálisan és munkanaphatással kiigazított adatok szerint – 0,4%-kal nőtt az előző hónaphoz képest. Az ipari kibocsátás az első negyedévben 3,1%-kal visszaesett az előző év azonos időszakához viszonyítva. Az energetikai ipar termelése 7,6%-kal, míg a feldolgozóiparé 2,8%-kal csökkent az első negyedévben. A legnagyobb súlyt képviselő feldolgozóipari alágban, a járműgyártásban az első negyedévben 8,8%-kal nőtt, a másik fontos alágban, az elektronikai termékek és számítógépek gyártásában ugyanakkor 18%-kal csökkent a termelés, míg a harmadik legnagyobb alág, az élelmiszeripar kibocsátása is csökkent, 2,1%-kal. A vegyipar termelése 8,5%-kal bővült, míg a gyógyszeriparé 12,2%-kal szűkült.

Az ***ipari export*** márciusban 1,7%-kal, az első negyedévben 0,5%-kal maradt el az egy évvel korábbtól. A vegyipari export az első negyedévben 18,4%-kal, a közúti járműgyártásé 14,9%-kal, az élelmiszergyártásé 5,4%-kal nőtt, míg a gyógyszergyártásé 3,1%-kal, a gépi berendezések gyártásáé 9%-kal, a számítógépek és elektronikai berendezések gyártásáé 18%-kal visszaesett. Az ***ipar belföldi értékesítése*** márciusban 2,7%-kal, az első negyedévben 4,7%-kal elmaradt az egy évvel korábbtól. A feldolgozóipar belföldi eladásai márciusban 9,2%-kal mérséklődtek.

A legalább öt főt foglalkoztató vállalkozásoknál az *egy főre jutó termelés* az első negyedévben 3,4%-kal visszaesett a foglalkoztatottak minimális, 0,2%-os létszámemelkedése mellett. A jelentős súllyal rendelkező feldolgozóipari ágazatok *új rendeléseinek állománya* márciusban számottevően, 24,3%-kal mérséklődött az egy évvel korábbihoz képest; az új exportrendelések volumene – az eddigi tendenciáktól eltérően – 26%-kal, az új belföldi rendeléseké 7,9%-kal csökkent. Az ipar összes rendelésállománya az első negyedév végén – egy korábbi jelentős megrendelésnek köszönhetően – 10,7%-kal meghaladta az egy évvel korábbit. Az ipari termelés volumene az első negyedévben Dél-Alföldön – a Mercedes gyár bővülő termelésének köszönhetően – dinamikusán, 27,2%-kal bővült, Észak-Magyarországon stagnált, azaz 0,1%-kal nőtt, míg a többi régióban csökkent. A legnagyobb visszaesés 7,4%-kal Nyugat-Dunántúlon ment végbe, míg Közép-Magyarországon 7%-kal, ezen belül a fővárosban 9,3%-kal csökkent az ipari kibocsátás.

Az *építőipari termelés* márciusban 2,1%-kal meghaladta az előző havit, és – a rendkívül alacsony bázishoz képest – 9,9%-kal az egy évvel korábbit. A termelés növekedése néhány jelentős út- és vasútépítési megbízás eredménye. Az első negyedévben 4,8%-kal emelkedett az építőipari termelés volumene; az épületek építése ágazatban 4%, míg az egyéb építmények építésében 5,4% volt a növekedés mértéke. Az építőipari vállalkozások márciusban kötött új szerződéseinek volumene 25%-kal, ezen belül az épületek építésére irányulóké 19%-kal, az egyéb építmények létrehozását célzóké 30%-kal meghaladta az egy évvel korábbit. Az építőipar teljes szerződésállománya az első negyedév végén néhány jelentős vasút-felújítási és közműépítési megbízásnak köszönhetően – a rendkívül alacsony bázishoz képest – 19,6%-kal magasabb volt az egy évvel korábbinál; ezen belül az épületekre érvényes szerződések volumene 8,9%-kal csökkent, míg az egyéb építményeké 34,9%-kal emelkedett.

Mezőgazdaság

A *mezőgazdasági termékek felvásárlása* az első negyedévben 5,8%-kal elmaradt az egy évvel korábbitól. A növénytermesztési és kertészeti termékek felvásárlása jelentősen, 15,8%-kal visszaesett a gabonafélék felvásárlásának drasztikus, 31,1%-os mérséklődése következtében. A zöldségfélék felvásárlása némileg, 1,5%-kal, az – ilyenkor kis súlyt képviselő – gyümölcsöké 39%-kal nőtt. Az élőállatok és állati termékek felvásárlása az első negyedévben valamelyest, 2,1%-kal, ezen belül az állati termékeké 2,3%-kal csökkent.

Turizmus

Az év elején jelentősen élénkült a külföldi, és ennél szerényebb mértékben a belföldi turizmus; a bevételek ugyanakkor a forgalomnál szerényebb dinamikával növekedtek. Az első negyedévben *külföldi látogatók* 8,4 millió alkalommal érkeztek hazánkba, 3,5%-kal

többször, mint egy évvel korábban. A külföldiek többsége, 6,4 millió látogató egyetlen napra érkezett; számuk 2%-kal nőtt; 2 millióan látogattak ide több napra, 4,5%-kal többen, mint a bázisidőszakban. A turisztikai célú utak száma 2,8 millió volt, 11%-kal emelkedett az előző évhez képest. Az egy napra látogató külföldiek egyötöde, míg a több napra látogatók 81%-a érkezett turisztikai céllal. A több napra látogatók átlagos tartózkodási ideje 6 nap volt, 0,3 nappal hosszabb, mint az előző év azonos időszakában. Az első negyedévben 2,4 millió látogató érkezett vásárlási céllal, főként a szomszédos országokból. A külföldi látogatók 226 milliárd forintot költöttek hazánkban, 1,4%-kal kevesebbet, mint egy évvel korábban.

Magyarországi lakosok az első negyedévben 3,3 millió alkalommal látogattak külföldre, ez 3,9%-kal kevesebb az egy évvel korábrinál. 1,5 millió utazás volt turisztikai célú; a több napra utazók átlagosan 6 napot töltöttek a határokon túl, 10%-kal kevesebbet az előző évinél. ***A munkavégzési célú utazások száma az első negyedévben jelentősen, 25%-kal emelkedett.*** Az utazók 92 milliárd forintot költöttek külföldön, lényegesen, 16%-kal kevesebbet az egy évvel azelőttinél.

A kereskedelmi szálláshelyeken az első negyedévben 1 397 ezer ***vendég*** fordult meg, 7,7%-kal több, mint tavaly ugyanekkor. A tartózkodási idő valamelyest rövidült, a vendégéjszakák száma 6,7%-kal bővült. A ***külföldi vendégforgalom*** jelentősen, 12,1%-kal, míg a belföldi szerény mértékben emelkedett; a belföldi vendégek száma 3,6%-kal nőtt, de a tartózkodási idejük számottevően csökkent, így a belföldiek csupán 1,2%-kal több éjszakát töltöttek a kereskedelmi szálláshelyeken. A szállodák szobakihasználtsága márciusban 44,5% volt, 3,2 százalékponttal magasabb az egy évvel korábrinál; a gyógyszállók szobafoglaltsága az átlagosnál kedvezőbb, 56,8% volt. A forgalomnál szerényebb mértékben nőtt az árbevétel; a szálláshelyek az első negyedévben 49,6 milliárd forint bevételt értek el, folyó áron 7,2%-kal többet az előző évinél, miközben az ágazatban a fogyasztói árak az átlagos inflációt meghaladóan, 3,5%-kal emelkedtek.

Népmozgalom

A múlt évi szerény növekedést követően az év eleje óta ismét csökken a születések száma. Az első negyedévben 21 ezer ***gyermek született***, 4,8%-kal kevesebb, mint az előző év azonos időszakában. A születési arányszám 8,6‰ volt, 0,4 ezrelékponttal kisebb az egy évvel korábrinál. Az első negyedévben mindössze 3 800 ***házasságot kötöttek***, 8,9%-kal kevesebbet a múlt évi igen alacsony értéknél. A házasságkötési arányszám rendkívül alacsony, 1,5‰ volt, 0,2 ezrelékponttal kisebb, mint a bázisidőszakban.

Az első negyedévben 33 600 ***halálesetet*** anyakönyveztek, 6,1%-kal kevesebbet az egy évvel azelőttinél. A halálozási arányszám 13,8‰ volt az év első negyedében, jelentősen, 0,7 ezrelékponttal kisebb az egy évvel korábrinál. A csecsemőhalálozási arányszám 4,8‰ volt az adott időszakban, lényegesen, 0,8 ezrelékponttal kisebb, mint a múlt év első negyedévében. A

természetes fogyás 5,5% volt az első három hónapban, a halálozási arányszám jelentős csökkenése következtében a tavalyinál 0,3 ezrelépponttal kisebb.

Bűnügyi helyzet

A Belügyminisztérium jelentése szerint az első negyedévben 86 500 *bűncselekményt* regisztráltak a bűnüldöző szervek, 18,1%-kal kevesebbet, ezen belül Budapesten 1,5%-kal többet, mint a múlt év azonos időszakában. A súlyosabb megítélésű bűntettek száma igen jelentősen, 21,8%-kal, a kisebb súlyú vétségeké is számottevően, 15,9%-kal mérséklődött. A fővárosban ezzel némileg ellentétes folyamatot mutat a statisztika: a bűntettek száma 28,2%-kal csökkent, a vétségeké azonban – a közreadott adatok szerint – 28,6%-kal nőtt. A személy elleni erőszakos bűncselekmények száma 10,3%-kal visszaesett, míg a fővárosban 5,6%-kal emelkedett. A közterületen elkövetett bűncselekményeknél 14,3%-os csökkenést regisztráltak a rendőri szervek. A sértettek száma 19,1%-kal csökkent, az ismertté vált elkövetőké némileg, 0,8%-kal nőtt.

Ha ezek az adatok a statisztika rendeltetésének megfelelően hűen tükrözik a valóságot, akkor valószínűleg fordulat állt be az ország közbiztonsági helyzetében. Egyértelmű megállapítások csak a tényleges helyzet részletes ismeretében tehetők, az ehhez szükséges információkat azonban a BM és az ügyészség – törvényellenesen – elzárja a nyilvánosság elől. A bűncselekmények számának mérséklődéséről csupán annyit közöltek, hogy számottevően csökkent a bejelentett lopások és rongálások száma, valamint lényegesen kevesebb okirattal történt visszaélés jutott a hatóságok tudomására, mint az előző évben. Ilyen színvonalú tájékoztatás alapján csak reménykedni lehet az igen hézagosan közölt statisztikai adatok torzításmentességében, az idősorok elemzése azonban nem oszlatja el az elemzői kétségeket.

Budapest, 2013. június 9.

Dr. Katona Tamás

Az adatok forrása: KSH, MNB, NGM, BM, NFSZ, ÁKK, PSZÁF, MÁK, Eurostat.

Megjegyzés: A statisztikai adagyűjtési rendszerben az évközi adatok kisebb része a tárgyhót követő hónapban rendelkezésre áll, ilyen a fogyasztói ár, az államháztartási adatok; a statisztikai információk többsége a tárgyhót követő második hónapban kerül nyilvánosságra. Bizonyos adatok negyedéves gyakorisággal készülnek és általában a tárgyidőszakot követő második hónapban állnak rendelkezésre, ilyen a bruttó hazai termék és a beruházások, de a folyó fizetési mérleg adatait csak a 90. napon lehet megismerni. Ezért az elemzés a készítmést megelőző két hónap, illetve az előző negyedév rendelkezésre álló adatait vizsgálja.